

**ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՑԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ՎԱՆԱԶՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ**

Հաստատված է ամբիոնի նիստում

Էկոնոմիկայի, իրավունքի և կառավարման
ամբիոնի անվանումը

Ամբիոնի վարիչ Վ.Վ.Հարությունյան

/Ա.Ա.Հ/

Արձանագրություն № 1

«28» օգոստոսի 2023 թ.

ԷԻԿ/Բ-067 Միջազգային զբոսաշրջություն **ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ**
Դասիչ, դասընթացի անվանում

ՈՒՍՈՒՄՆԱՄԵԹՈՂԱԿԱՆ ՓԱԹԵԹ

Մասնագիտություն`	101801.00.6 Սերվիս /դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/
Կրթական ծրագիր`	101801.01.6 Սերվիս /դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/
Որակավորման աստիճան`	Սերվիսի բակալավր /բակալավր, մագիստրատուրա/
Ամբիոն`	Էկոնոմիկայի, իրավունքի և կառավարման /ամբիոնի լրիվ անվանումը/
Ուսուցման ձևը`	առկա /առկա, հեռակա/
Կուրս/կիսամյակ	առկա 4-րդ/7-րդ
Դասախոս(ներ)`	Եղյան Գոհար /անուն, ազգանուն/ Էլ. հասցե/ներ yeghyangohar@gmail.com

Վանաձոր- 2023թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1.	Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում	3
2.	Դասընթացի նպատակը և խնդիրները	3
3.	Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները	4
4.	Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքները
5.	Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների
6.	Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը
7.	Ուսումնական աշխատանքները տեսակները
8.	Դասավանդման մեթոդներ
9.	Ուսումնառության մեթոդները
10.	Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը
11.	Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ
12.	Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ
	12.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ
	12.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ
	12.3. Լաբորատոր աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ
	12.4. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ
13.	Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում
14.	Գնահատում
	14.1. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում
	14.2. Հարցաշար
	14.3. Գնահատման չափանիշներ
15.	Դասընթացի համառոտ նկարագրիչ

ԲԱՑԱՏՐԱԳԻՐ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում¹.

«Միջազգային զբոսաշրջություն» դասընթացը կարևորվում է Սերվիս բնագավառում մասնագետների պատրաստման գործընթացում, ներառված է 101801.01.6 կրթական ծրագրի ուսումնական պլանի «Հատուկ մասնագիտական» կրթամասում:

2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները.

2.1. Դասընթացի նպատակն է.

- Միջազգային զբոսաշրջության զարգացման օրինաչափությունների վերաբերյալ գիտելիքների փոխանցում ուսանողներին:
- Զբոսաշրջության չափանիշների հետազոտության շրջանակներում հմտությունների և կարողությունների ձևավորում ուսանողների մոտ:
- Տարբեր երկրների զբոսաշրջային գործունեության համեմատության և վերլուծելու ունակությունների ձեռքբերում ուսանողների կողմից:
- Զբոսաշրջային գործունեության վերլուծելու կարողությունների ձևավորում տարբեր իրավիճակներում:

2.2. Դասընթացի խնդիրներն են.

- Սովորեցնել միջազգային զբոսաշրջության տեսական հիմքերը:
- Բացատրել միջազգային զբոսաշրջության զարգացման օրինաչափությունները:
- Ամրապնդել ուսանողների կողմից ձեռքբերված տեսական գիտելիքները գործնական իրավիճակային խնդիրներով:
- Սովորեցնել ուսանողներին կատարել զբոսաշրջային ոլորտի հետազոտություններ և կատարել եզրահանգումներ ըստ արդյունքների:
- Սովորեցնել ուսանողներին վերլուծել միջազգային զբոսաշրջության առանձնահատկությունները ժամանակակից զարգացումների համատեքստում:

3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները /դասընթացները/

«Միջազգային զբոսաշրջություն» դասընթացին մասնակցելու կարևոր նախապայման է ուսանողների համապատասխան գիտելիքների, գործնական հմտությունների առկայությունը

կամ

«Միջազգային զբոսաշրջություն» դասընթացին մասնակցելու կարևոր նախապայման է ուսանողների գիտելիքների և հմտությունների առկայությունը 101801.01.6 «Սերվիս» մասնագիտության բակալավրի կրթական ծրագրում ուսուցանվող «Զբոսաշրջության հիմունքներ», «Զբոսաշրջության տարատեսակները» դասընթացներից:

¹ Ներկայացվում է դասընթացի կարևորությունը տվյալ կրթական ծրագրի խնդիրների լուծման հարցում և տեղը ուսումնական պլանում ըստ կրթաբլոկների

4. Դասընթացը ձևավորում է հետևյալ կրթական վերջնարդյունք(ներ)² և /կամ կոմպետենցիաները .

«Միջազգային զբոսաշրջություն» դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողի ակնկալվող վերջնարդյունքներն են.

1. իմանա միջազգային զբոսաշրջության տեսական հիմունքները,
2. իմանա միջազգային զբոսաշրջության ուսումնասիրման մեթոդական հիմքները
3. կարողանա ձեռք բերած տեսական գիտելիքները կիրառել գործնականում,
4. տիրապետի միջազգային զբոսաշրջության հետազոտության մեթոդներին,
5. կարողանա միջազգային զբոսաշրջության ուսումնասիրման շրջանակներում կատարել ինքնուրույն եզրահանգումներ:

Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը ձեռք կբերի հետևյալ կոմպետենցիաները.

Ա)Ընդհանրական կոմպետենցիաներ

Գործիքային կոմպետենցիաներ (ԳԿ)[՝]

ԳԿ1 վերլուծելու և սինթեզելու ունակություն,

ԳԿ4 մասնագիտական ոլորտի գիտելիքների հիմունքներ,

ԳԿ10 որոշումների ընդունում:

Համակարգային կոմպետենցիաներ (ՀԳԿ)[՝]

ՀԳԿ1 գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն,

ՀԳԿ2 հետազոտություններ կատարելու ունակություններ,

ՀԳԿ3 սովորելու ունակություն,

ՀԳԿ8 ինքնուրույն աշխատելու ունակություն,

Բ)Առարկայական (մասնագիտական) կոմպետենցիաներ (ԱԿ)

ԱԿ2 հստակ հաղորդել ստացված հենքային գիտելիքները,

ԱԿ4 ցուցաբերել առարկայի ընդհանուր կառուցվածքի և առանձին մասերի միջև կապերի իմացություն,

ԱԿ6 կիրառել տվյալ առարկային բնորոշ մեթոդները,

ԱԿ11 տիրապետեն ինքնուրույն հետազոտության մեթոդներին և կարողանան մեկնաբանել հետազոտության արդյունքները,

ԱԿ14 տիրապետեն տվյալ մասնագիտական մակարդակում պահանջվող կոմպետենցիաներին:

5. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների³.

«Միջազգային զբոսաշրջության» դասընթացից ձեռք բերված գիտելիքներն և հմտությունները շրջանավարտը կարող է կիրառել սերվիսի մասնագիտական գործունեության ընթացքում, նաև ասպիրանտուրայում կրթությունը շարունակելու և սերվիսի բնագավառում գիտական հետազոտություններ կատարելու նպատակով:

² <http://www.vsu.am/karg/ararkayakan-nkaragir-17.pdf>

Լրացվում է «Առարկայի նկարագրի մշակման ռազմավարության» կոմպետենցիաների ցանկին համապատասխան:

³ Նշվում է, թե տվյալ դասընթացի յուրացման, ամփոփման արդյունքում ձեռքբերված գիտելիքները, հմտությունները և կարողությունները աշխատաշուկայի որ բնագավառներում և ոլորտներում կարող է շրջանավարտը կիրառել

6. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը

Չափանիշ	Առկա ուսուցման համակարգ	Հեռակա ուսուցման համակարգ
Դասընթացի ընդհանուր աշխատատարությունը (կրեդիտ /ընդհանուր ժամաքանակ)	4 կրեդիտ/120 ժամ	

Աշխատանքի տեսակը	Ժամաքանակ	Ժամաքանակ
Դասախոսություն	24	
Գործնական աշխատանք	18	
Սեմինար պարապմունք	-	
Լաբորատոր աշխատանք	-	
Ինքնուրույն աշխատանք	78	
Ընդամենը	120	
Ստուգման ձևը (ստուգարք/ ընթացիկ քննություն/ հանրագումարային քննություն)	քննություն	

7. Ուսումնական աշխատանքների տեսակները⁴ .

- **Դասախոսությունը** դասախոսի կողմից դասընթացի ծրագրի շրջանակներում գիտական-տեղեկատվական թեմայի վերաբերյալ տրամաբանորեն կառուցված, հետևողական ու պարզ խոսքի շարադրանքն է, որի նպատակն է ուսանողին տալ համապարփակ գիտելիքներ: Դասախոսը վերլուծում, մեկնաբանում է թեմայի առավել կարևոր, դժվար ընկալելի, հանգուցային հարցերը: Դասախոսությունը ուսանողի առջև ուրվագծվող գիտական մի ճանապարհ է, որը նա կարող է միայն անցնել գիտական գրականության ընթերցանության, ուսումնական բնույթի այլ պարապմունքների և ինքնուրույն կատարած աշխատանքների շնորհիվ: Դասախոսը պետք է խթանի ուսանողի ակտիվ իմացաբանական գործունեությունը, նպաստի նրանց ստեղծագործական մտածողության ձևավորմանը: Ուսանողը նույնպես պետք է լինի դասախոսության ակտիվ մասնակից: Ուսանողը դասախոսությանը ներկայանալուց առաջ պետք է ծանոթացած լինի տվյալ դասին ներկայացվող թեմային, որպեսզի կարողանա մասնակցել ուսումնական գործընթացին:
- **Գործնական աշխատանքների** ժամանակ ուսանողը կատարում է լսարանային աշխատանք՝ դասախոսի անմիջական ղեկավարման ներքո: Գործնական պարապմունքները անցկացվում են գործնական խնդիրների լուծման, առաջադրանքների իրականացման, թեստերի, իրավիճակային վերլուծությունների, գործարար խաղերի, խմբային աշխատանքների, տնային առաջադրանքների,

⁴ Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

ուղեղային գրոհների, ինտերակտիվ ուսուցման միջոցով՝ տեսական գիտելիքները կիրառելու, գործնական ունակությունների և հմտությունների ձեռքբերման և ամրապնդման նպատակով: Դասախոսն առաջադրում է գործնական պարապմունքների թեման, նպատակը, խնդիրները, այն հարցերը, որոնք պետք է լուծել գործնական պարապմունքի ընթացքում, գործնական պարապմունքի անցկացման մեթոդները և պատասխանում է ուսանողների տված հարցերին:

- **Մեմինար պարապմունքները** խմբային պարապմունքների հիմնական տեսակներից է, որի ընթացքում ուսանողը սովորում է բանավոր շարադրել նյութը, պաշտպանել իր տեսակետները և եզրահանգումները: Մեմինարի ընթացքում ուսանողները քննարկում, պատասխանում են թեման, զեկույցները և ռեֆերատները, որոնք հանձնարարել է դասախոսը:

Մեմինարին պատրաստվելու համար անհրաժեշտ է ուսումնասիրել հիմնական և լրացուցիչ գրականություն տվյալ թեմայով: Գրականության ուսումնասիրությունից և համառոտագրումից հետո պետք է կազմել պլան՝ բանավոր պատասխանի համար, ապա մտածել էլույթի բովանդակության հարցադրումների և պատասխանների մասին:

- **Լաբորատոր աշխատանքները** նպաստում են տեսական նյութի առավել լավ յուրացմանը և ամրապնդմանը: Լաբորատոր աշխատանքները նպատակ ունեն ամրապնդելու ուսումնասիրվող թեմաների տեսական դրույթները, ուսանողներին ուսուցանելու փորձարարական հետազոտությունների մեթոդները, հաղորդելու ինքնուրույն վերլուծության, տվյալների ամփոփման, լաբորատոր սարքավորումների, համակարգիչների, սարքերի, էլեկտրոնային ծրագրերի հետ աշխատելու փորձ և հմտություններ: Լաբորատոր աշխատանքն անցկացման համար ուսանողը պարտավոր է ուսումնասիրել թեմային վերաբերող տեսական նյութը (դասախոսություն, համապատասխան գրականություն) և փորձի, հետազոտության մեթոդոլոգիան:

Դասախոսի հսկողությամբ ուսանողը իրականացնում է փորձը, հետազոտությունը, գրանցում է արդյունքները և կատարում (գրանցում) համապատասխան եզրակացություն

- **Ինքնուրույն աշխատանքը** ուսանողների ուսումնական, գիտահետազոտական աշխատանքն է, որն իրականացվում է դասախոսի առաջադրանքով և մեթոդական ղեկավարությամբ, բայց առանց նրա անմիջական ղեկավարության:

Ինքնուրույն աշխատանքի տեսակներն են⁵

- **Ռեֆերատ** – ուսանողների ինքնուրույն գրվող, որտեղ ուսանողը շարադրում է որևէ հարցի կամ թեմայի էությունը՝ հենվելով գրական աղբյուրների վրա (դասագրքեր, ձեռնարկներ և այլն):
- **Գործարար խաղեր** – պայմանական իրավիճակներում սոցիալ-տնտեսական համակարգերի և մարդկանց մասնագիտական գործունեության կառավարման գործընթացների նմանակեղծային մոդելավորում՝ առաջացող հիմնախնդիրների ուսումնասիրման և լուծման նպատակով:
- **Էսսե** – արձակ ստեղծագործություն՝ քննադատության և լրագրության ժանրի որևէ խնդրի ազատ վերլուծություն:
- **Կլոր սեղան** – ինքնուրույն աշխատանքի ձևին բնորոշ է թեմատիկ բանավեճի համադրումը խմբային աշխատանքի հետ:

⁵ Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

- **Կոնկրետ իրավիճակների վերլուծություն** – ուսանողների ակտիվ գործունեության կազմակերպման ամենարդյունավետ և տարածված ձևերից մեկն է, որը զարգացնում է մասնագիտական և կեցությանը վերաբերող տարբեր հարցերի վերլուծության կարողությունը:
- **Նախագծերի մեթոդ** – ուսումնաճանաչողական, ստեղծագործական կամ խաղային համատեղ գործունեության տեսակ է, սովորող-գործընկերների միջև, որոնք ունեն ընդհանուր նպատակ և համաձայնեցված միջոցներ՝ ուղղված որևէ խնդրի լուծման կամ որոշակի արդյունքի ձևակերպման:
- **Հարցի նախապատրաստման մոդել** – կամավորության սկզբունքով ընտրված ուսանողն իր նախընտրած հակիրճ ձևով նախապատրաստում է տվյալ առարկայից քննության կամ ստուգաքթի հարցերի իր պատասխանների փաթեթը: Քննությունից (ստուգաքթից) 1 շաբաթ առաջ նա հանձնում է փաթեթը դասախոսին, որը ստուգում է այդ նյութերը և որոշում դրանց համապատասխանությունը տվյալ առարկայի բովանդակությանը:
- **Ինքնուրույն աշխատանք համացանցում** – նոր տեղեկատվական տեխնոլոգիաները կարող են օգտագործվել հետևյալ նպատակներով՝ համացանցում անհրաժեշտ տեղեկատվության որոնման համար, երկխոսություն համացանցում, թեմատիկ ցանցային էջերի օգտագործում:
- **Աշխատանքային տեսք** – նախատեսված է ուսանողների ինքնուրույն աշխատանքների համար և թույլ է տալիս գնահատել ուսումնական նյութի յուրացման աստիճանն ուսանողների կողմից:
- **Ձեկույց** – որևէ գիտական կամ հետազոտական թեմայի շուրջ կատարած եզրակացությունների, ստացած արդյունքների ներկայացում ուսանողի կողմից:
- **Հարցազրույց** – վերահսկողության միջոց, որը կազմակերպվում է որպես հատուկ զրույց դասավանդողի և ուսանողների միջև՝ կապված այնպիսի թեմայի հետ ինչպիսին կարգապահությունն է, և նախատեսված է հստակեցնել ուսանողների գիտելիքների շրջանակը կոնկրետ թեմայի, հարցի վերաբերյալ:

8. **Դասավանդման մեթոդներներն են**⁶ հիմնահարցային դասախոսություն, դասախոսություն-երկխոսություն, դասախոսություն-քննարկում, *թեմատիկ սեմինար*, սեմինար-բանավեճ, գործնական աշխատանք՝ անհատական աշխատանք, գործնական աշխատանք՝ խմբային աշխատանք, ուսուցում գործողությամբ (action learning), իրավիճակային խնդիրների վերլուծություն, գործարար խաղեր .

9. **Ուսումնառության մեթոդներն են**⁷ մտքերի քարտեզագրում, թիմային քննարկում, իրադրությունների վերլուծություն, ալգորիթմների և հրահանգների կազմում, աղյուսակների և դասակարգման համեմատման և համակարգման սխեմաների կազմում, փորձի/հետազոտության արդյունքների վերաբերյալ եզրակացության ներկայացում.

⁶ Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

⁷ Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը՝ ըստ բաժինների և թեմաների⁸.

h/h	Թեմա (բաժին)	Ուսումնական աշխատանքի ժամաքանակն ըստ տեսակների				
		դասախոսություն	սեմինար պարամյունք	գործնական աշխատանք	լաբորատոր աշխատանք	ինքնուրույն աշխատանք
1.	«Միջազգային զբոսաշրջության» առարկան, նպատակը, խնդիրները	2				6
2.	Միջազգային զբոսաշրջության տեղն ու դերը համաշխարհային տնտեսությունում	2		2		6
3.	Միջազգային զբոսաշրջության տնտեսական նշանակությունը	2		2		6
4.	Միջազգային զբոսաշրջության ձևավորումը	2		2		6
5.	Միջազգային զբոսաշրջության զարգացման փուլերը	2		2		6
6.	Միջազգային զբոսաշրջության զարգացմանը նպաստող գործոնները	2		2		6
7.	Միջազգային զբոսաշրջության տարատեսակները			2		6
8.	Միջազգային զբոսաշրջության դերը տնտեսության զարգացման գործում	2		2		4
9.	Միջազգային զբոսաշրջության աշխարհագրությունը	2		2		4
10.	Զբոսաշրջության համաշխարհային շուկան	2				4
11.	Աշխարհի զբոսաշրջային շրջանացումը			2		6
12.	Զբոսաշրջությունը Եվրոպա տարածաշրջանում	2		2		6
13.	Զբոսաշրջությունը Ասիայի տարածաշրջաններում	2		2		6
14.	Զբոսաշրջությունը Ամերիկա և Աֆրիկա տարածաշրջաններում	2		2		6
ԸՆԴԱՄԵՆԸ		24		18		78

⁸ Նման է օրացուցային պլանին

11. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ

h/h	Անվանումը/հեղինակ	Հրատարակության տարի
Պարտադիր գրականություն (ՊԳ)		
1.	Александрова А.Ю. - Международный туризм	2010
2.	Воскресенский В. Ю.- Воскресенский В. Ю	2008
Լրացուցիչ գրականություն(ԼԳ)		
1.	В. Максаковскии-«Географическая картина мира», книга 1,2	2006
2.	В. Вольскии -«Социально-экономическая география зарубежного мира»	2004
Համացանցային տեղեկատվական պաշարներ (ՀՏՊ)/ Էլեկտրոնային աղբյուրներ (ԷԱ)		
1.		
2.		

12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ

12.1.Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	Թեմա	Ուսումնասիրվող հարցեր	Ժամաքանակ	Գրականություն ⁹
1.	Միջազգային զբոսաշրջության առարկան, նպատակը, խնդիրները	Միջազգային զբոսաշրջության առարկան, նպատակը, խնդիրները, հիմնական հասկացությունները	2	Պգ1;2
2.	Միջազգային զբոսաշրջության տեղն ու դերը համաշխարհային տնտեսությունում	1. Միջազգային զբոսաշրջության տեղը համաշխարհային տնտեսությունում 2. Միջազգային զբոսաշրջության դերը համաշխարհային տնտեսությունում	2	Պգ1;2
3.	Միջազգային զբոսաշրջության տնտեսական նշանակությունը	Միջազգային զբոսաշրջության տնտեսական նշանակությունը	2	Պգ1;2
4.	Միջազգային զբոսաշրջության ձևավորումը	Միջազգային զբոսաշրջության ձևավորմանը նպաստող գործոնները	2	Պգ1;2

⁹ Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

5.	Միջազգային զբոսաշրջության զարգացման փուլերը	Միջազգային զբոսաշրջության զարգացման փուլերը	2	Պգ1;2
6.	Միջազգային զբոսաշրջության զարգացմանը նպաստող գործոնները	Միջազգային զբոսաշրջության զարգացմանը նպաստող գործոնները	2	Պգ1;2
7.	Միջազգային զբոսաշրջության դերը տնտեսության զարգացման գործում	Միջազգային զբոսաշրջության դերը տնտեսության զարգացման գործում	2	Պգ1;2
8.	Միջազգային զբոսաշրջության աշխարհագրությունը	Միջազգային զբոսաշրջության աշխարհագրությունը	2	Պգ1;2, Լգ 1;2
9.	Զբոսաշրջության համաշխարհային շուկան	Զբոսաշրջության համաշխարհային շուկան	2	Պգ1;2, Լգ 1;2
10.	Զբոսաշրջությունը Եվրոպա տարածաշրջանում	Զբոսաշրջությունը Եվրոպա տարածաշրջանում	2	Պգ1;2, Լգ 1;2
11.	Զբոսաշրջությունը Ասիայի տարածաշրջաններում	Զբոսաշրջությունը Ասիայի տարածաշրջաններում	2	Պգ1;2, Լգ 1;2
12.	Զբոսաշրջությունը Ամերիկա և Աֆրիկա տարածաշրջաններում	Զբոսաշրջությունը Ամերիկա և Աֆրիկա տարածաշրջաններում	2	Պգ1;2, Լգ 1;2

12.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	Թեմա	Ուսումնասիրվող հարցեր	Ժամաքանակ	Մտուցման ձևը	Գրականություն ¹⁰
1.	Միջազգային զբոսաշրջության տեղն ու դերը համաշխարհային տնտեսությունում	<ol style="list-style-type: none"> Միջազգային զբոսաշրջության տեղը համաշխարհային տնտեսությունում Միջազգային զբոսաշրջության դերը համաշխարհային տնտեսությունում 	2		Պգ1;2

¹⁰ Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

2.	Միջազգային զբոսաշրջության զարգացման փուլերը	Միջազգային զբոսաշրջության զարգացման փուլերը	2		Պգ1;2
3.	Միջազգային զբոսաշրջության տարատեսակները	Միջազգային զբոսաշրջության տարատեսակները	2		Պգ1;2
4.	Միջազգային զբոսաշրջության դերը տնտեսության զարգացման գործում	Միջազգային զբոսաշրջության դերը տնտեսության զարգացման գործում	2		Պգ1;2
5.	Միջազգային զբոսաշրջության աշխարհագրությունը	Միջազգային զբոսաշրջության աշխարհագրությունը	2		Պգ1;2, Լգ 1;2
6.	Աշխարհի զբոսաշրջային շրջանացումը	Աշխարհի զբոսաշրջային շրջանացումը	2		Պգ1;2, Լգ 1;2
7.	Զբոսաշրջությունը Եվրոպա տարածաշրջանում	Զբոսաշրջությունը Եվրոպա տարածաշրջանում	2		Պգ1;2, Լգ 1;2
8.	Զբոսաշրջությունը Ասիայի տարածաշրջաններում	Զբոսաշրջությունը Ասիայի տարածաշրջաններում	2		Պգ1;2, Լգ 1;2
9.	Զբոսաշրջությունը Ամերիկա և Աֆրիկա տարածաշրջաններում	Զբոսաշրջությունը Ամերիկա և Աֆրիկա տարածաշրջաններում	2		Պգ1;2, Լգ 1;2

12.3. Լաբորատոր աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	Թեմա	Ուսումնասիրվող հարցեր	Ժամաքանակ	Մտուցման ձևը	Գրականություն ¹¹
1.					
2.					

¹¹ Հստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

12.4. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	Ինքնուրույն աշխատանքի թեմաները	Ուսումնասիրվող հարցեր	Աշխատանքի տեսակը ¹²	Ներկայացման ժամկետները	Ստուգման ձևը	Գրականություն ¹³
1.	Զբոսաշրջությունը Եվրոպա տարածաշրջանում	Եվրոպայի զբոսաշրջային ներուժ	սահիկաշար	Նոյեմբեր	Բանավոր ներկայացում	Պգ1;2, Լգ 1;2
2.	Զբոսաշրջությունը Ա-Խ տարածաշրջանում	Ա-Խ զբոսաշրջային ներուժ	սահիկաշար	Նոյեմբեր	Բանավոր ներկայացում	Պգ1;2, Լգ 1;2
3.	Զբոսաշրջությունը Ասիայի տարածաշրջաններում	Ա զբոսաշրջային ներուժ	սահիկաշար	Դեկտեմբեր	Բանավոր ներկայացում	Պգ1;2, Լգ 1;2
4.	Զբոսաշրջությունը Ամերիկա տարածաշրջանում	Ամերիկայի զբոսաշրջային ներուժ	սահիկաշար	Դեկտեմբեր	Բանավոր ներկայացում	Պգ1;2, Լգ 1;2
5.	Զբոսաշրջությունը Աֆրիկա տարածաշրջանում	Աֆրիկայի զբոսաշրջային ներուժ	սահիկաշար	Դեկտեմբեր	Բանավոր ներկայացում	Պգ1;2, Լգ 1;2

13. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում¹⁴

Ռեսուրսի անվանումը	Ռեսուրսի անվանումը, քանակը, նկարագրությունը (անհրաժեշտության դեպքում)
Լսարան (հատուկ կահավորմամբ)	Համակարգչային լսարան
Նյութեր լաբորատոր աշխատանքների համար	

¹² Տես 7-րդ կետի հինգերորդ պարբերությունը

¹³ Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

¹⁴ Նշվում են սարք-սարքավորումների, համակարգչային ծրագրերի նկարագրությունները և քանակը, որոնք անհրաժեշտ են տվյալ դասընթացի ուսումնական գործընթացը կազմակերպելու համար

Սարքեր, սարքավորումներ	Պրոյեկտոր
Համակարգչային ծրագրեր	
Այլ	

14. Գնահատում

Համալսարանում գործում է բակալավրիատի, մագիստրատուրայի և ասպիրանտուրայի ուսանողների գիտելիքների պարբերական ստուգման և գնահատման բազմագործոնային համակարգ, որի կիրառման հիմնական նպատակներն են՝

- կազմակերպել ուսումնառության համաչափ աշխատանքային գործընթաց, ապահովել գիտելիքների համակողմանի ստուգում, խթանել ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքը,
- իրականացնել ինքնուրույն առաջադրանքների, ընթացիկ ստուգումների (ստուգարքներ և քննություններ), ուսումնական գործընթացի այլ բաղադրիչների հաշվառում հետադարձ կապի արդյունավետ մեխանիզմների ներմուծման միջոցով՝ ի նպաստ ուսումնառության գործընթացի բարելավման:

Համալսարանում գնահատման գործընթացը կանոնակարգվում է համաձայն գործող կարգի¹⁵:

14.1. Գիտելիքների ստուգման և գնահատման բաղադրիչներն են՝

- Գործնական, սեմինար և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում ուսանողի ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը 40 միավոր:
- ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (առկա ուսուցման համակարգում ընթացիկ քննություններ կամ ստուգարքներ առավելագույնը գումարային 40 միավոր, հեռակա ուսուցման համակարգում քննություն և ստուգարք՝ առավելագույնը՝ 40 միավոր):
- ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր:

14.2. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.

Դասընթացն ամփոփվում է քննությամբ :

Քննությամբ ամփոփվող դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի 2 քննության միջոցով և մյուս բաղադրիչների գնահատումների արդյունքներով:

14.3. Հարցաշար (ըստ ծրագրի)

1. Միջազգային զբոսաշրջության տեղն ու դերը համաաշխարհային տնտեսությունում

¹⁵«Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական համալսարան» հիմնադրամի ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ» (ընդունված ՎՊՀ-ի գիտական խորհրդի կողմից 30.06.2022թ.),

2. Միջազգային զբոսաշրջության զարգացումը
3. Միջազգային զբոսաշրջության զարգացման նախնական փուլը
4. Միջազգային զբոսաշրջության զարգացման ինդուստրիալ փուլը
5. Միջազգային զբոսաշրջության զարգացման վերելքի փուլը
6. Միջազգային զբոսաշրջության զարգացման ժամանակակից փուլը
7. Միջազգային զբոսաշրջության զարգացմանը նպաստող գործոնները
8. Միջազգային զբոսաշրջության տարատեսակները
9. Միջազգային զբոսաշրջության տիպերը
10. Միջազգային զբոսաշրջության դերը տնտեսության զարգացման գործում
11. Միջազգային զբոսաշրջությունը և SS ոլորտը
12. Կառավարական աջակցությունը զբոսաշրջության զարգացմանը
13. Միջազգային զբոսաշրջության աշխարհագրությունը
14. Զբոսաշրջության համաշխարհային շուկան
15. Զբոսաշրջիկ տվող և ընդունող երկրները
16. Զբոսաշրջային շուկայի աշխարհագրությունը
17. Աշխարհի զբոսաշրջային շրջանացումը
18. Զբոսաշրջային շրջանացման գործոնները
19. Զբոսաշրջային շրջանացման տաքսոնոմիական միավորները
20. Զբոսաշրջությունը Եվրոպայում
21. Եվրոպայի զբոսաշրջային կենտրոնները
22. Զբոսաշրջությունն Ասիա-Խաղաղօվկիանոսյան տարածաշրջանում
23. Զբոսաշրջության տարատեսակները ԱՄ տարածաշրջանում
24. Զբոսաշրջությունն Ամերիկա տարածաշրջանում
25. Զբոսաշրջությունը Կարիբներում
26. Զբոսաշրջությունն Աֆրիկայում
27. Զբոսաշրջությունը Մերձավոր Արևելքում
28. Զբոսաշրջության զարգացումը կասեցնող գործոնները Մերձավոր Արևելքում
29. Զբոսաշրջությունը Հարավային Ասիայում
30. Զբոսաշրջության տարատեսակները Հարավային Ասիայում

Ա) 1-ին ընթացիկ քննություն (կիսամյակի 9-10 շաբաթվա ընթացքում)

▪ **Ընդգրկված թեմաները.**

1. «Միջազգային զբոսաշրջության» առարկան, նպատակը, խնդիրները
2. Միջազգային զբոսաշրջության տեղն ու դերը համաշխարհային տնտեսությունում
3. Միջազգային զբոսաշրջության տնտեսական նշանակությունը
4. Միջազգային զբոսաշրջության ձևավորումը
5. Միջազգային զբոսաշրջության զարգացման փուլերը
6. Միջազգային զբոսաշրջության զարգացմանը նպաստող գործոնները
7. Միջազգային զբոսաշրջության տարատեսակները

▪ **Ընդգրկված հարցեր.**

1. Միջազգային զբոսաշրջության տեղն ու դերը համաշխարհային տնտեսությունում

2. Միջազգային զբոսաշրջության զարգացումը
3. Միջազգային զբոսաշրջության զարգացման նախնական փուլը
4. Միջազգային զբոսաշրջության զարգացման ինդուստրիալ փուլը
5. Միջազգային զբոսաշրջության զարգացման վերելքի փուլը
6. Միջազգային զբոսաշրջության զարգացման ժամանակակից փուլը
7. Միջազգային զբոսաշրջության զարգացմանը նպաստող գործոնները
8. Միջազգային զբոսաշրջության տարատեսակները
9. Միջազգային զբոսաշրջության տիպերը
10. Միջազգային զբոսաշրջության դերը տնտեսության զարգացման գործում
11. Միջազգային զբոսաշրջությունը և SS ոլորտը
12. Կառավարական աջակցությունը զբոսաշրջության զարգացմանը
13. Միջազգային զբոսաշրջության աշխարհագրությունը
14. Զբոսաշրջության համաշխարհային շուկան
15. Զբոսաշրջիկ տվող և ընդունող երկրները

Բ) 2-րդ ընթացիկ քննություն (կիսամյակի 19-20 շաբաթվա ընթացքում)

16. Ընդգրկվող թեմաները.

1. Միջազգային զբոսաշրջության դերը տնտեսության զարգացման գործում
2. Միջազգային զբոսաշրջության աշխարհագրությունը
3. Զբոսաշրջության համաշխարհային շուկան
4. Աշխարհի զբոսաշրջային շրջանացումը
5. Զբոսաշրջությունը Եվրոպա տարածաշրջանում
6. Զբոսաշրջությունը Ասիայի տարածաշրջաններում
7. Զբոսաշրջությունը Ամերիկա և Աֆրիկա տարածաշրջաններում

17. Ընդգրկված հարցեր.

1. Զբոսաշրջային շուկայի աշխարհագրությունը
2. Աշխարհի զբոսաշրջային շրջանացումը
3. Զբոսաշրջային շրջանացման գործոնները
4. Զբոսաշրջային շրջանացման տաքսոնոմիական միավորները
5. Զբոսաշրջությունը Եվրոպայում
6. Եվրոպայի զբոսաշրջային կենտրոնները
7. Զբոսաշրջությունն Ասիա-Խաղաղօվկիանոսյան տարածաշրջանում
8. Զբոսաշրջության տարատեսակները ԱԽ տարածաշրջանում
9. Զբոսաշրջությունն Ամերիկա տարածաշրջանում
10. Զբոսաշրջությունը Կարիբներում
11. Զբոսաշրջությունն Աֆրիկայում
12. Զբոսաշրջությունը Մերձավոր Արևելքում
13. Զբոսաշրջության զարգացումը կասեցնող գործոնները Մերձավոր Արևելքում
14. Զբոսաշրջությունը Հարավային Ասիայում
15. Զբոսաշրջության տարատեսակները Հարավային Ասիայում

14.4. Գնահատման չափանիշները¹⁶.

- Տեսական գիտելիքները:
- Գործնական աշխատանքները՝ բանավոր հարցում:
- Մեմինար պարապմունքները:
- Լաբորատոր աշխատանքները:
- Ինքնուրույն աշխատանքը՝ երկու հարցում:

¹⁶ Լրացվում է ըստ ամբիոնի /դասախոսի որոշման

«ՎԱՆԱԶՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ»
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳՐԻՉ

Մասնագիտություն`	101801.00.6 Սերվիս <i>/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/</i>
Կրթական ծրագիր`	101801.00.6 Սերվիս <i>/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/</i>
Որակավորման աստիճան`	Սերվիսի բակալավր <i>/բակալավր, մագիստրատուրա/</i>

Վանաձոր 2023

Առկա ուսուցման համակարգ

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԷԻԿ/բ-067 - Միջազգային զբոսաշրջություն			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	4-րդ տարի, 7-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	42	Դասախոսություն	24
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	18
	Ինքնուրույն	78		
Ընդամենը	120			
Ստուգման ձևը	Քննություն, ընթացիկ քննություն			
Դասընթացի նպատակը	<p>14.5. Դասընթացի նպատակն է.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Միջազգային զբոսաշրջության զարգացման օրինաչափությունների վերաբերյալ գիտելիքների փոխանցում ուսանողներին: ▪ Զբոսաշրջության չափանիշների հետազոտության շրջանակներում հմտությունների և կարողությունների ձևավորում ուսանողների մոտ: ▪ Տարբեր երկրների զբոսաշրջային գործունեության համեմատության և վերլուծելու ունակությունների ձեռքբերում ուսանողների կողմից: ▪ Զբոսաշրջային գործունեության վերլուծելու կարողությունների ձևավորում տարբեր իրավիճակներում: 			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	<p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p>Գիտելիք</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. իմանա միջազգային զբոսաշրջության տեսական հիմունքները, 2. իմանա միջազգային զբոսաշրջության ուսումնասիրման Հմտություն 3. տիրապետի միջազգային զբոսաշրջության հետազոտության Կարողություն 4. կարողանա ձեռք բերած տեսական գիտելիքները կիրառել 5. կարողանա միջազգային զբոսաշրջության ուսումնասիրման շրջանակներում կատարել ինքնուրույն եզրահանգումներ: 			

<p>Դասընթացի բովանդակությունը</p>	<p>Թեմա 1 «Միջազգային զբոսաշրջության» առարկան, նպատակը, խնդիրները Թեմա 2 Միջազգային զբոսաշրջության տեղն ու դերը համաշխարհային տնտեսությունում Թեմա 3 Միջազգային զբոսաշրջության տնտեսական նշանակությունը Թեմա 4 Միջազգային զբոսաշրջության ձևավորումը Թեմա 5 Միջազգային զբոսաշրջության զարգացման փուլերը Թեմա 6 Միջազգային զբոսաշրջության զարգացմանը նպաստող գործոնները Թեմա 7 Միջազգային զբոսաշրջության տարատեսակները Թեմա 8 Միջազգային զբոսաշրջության դերը տնտեսության զարգացման գործում Թեմա 9 Միջազգային զբոսաշրջության աշխարհագրությունը Թեմա 10 Զբոսաշրջության համաշխարհային շուկան Թեմա 11 Աշխարհի զբոսաշրջային շրջանացումը Թեմա 12 Զբոսաշրջությունը Եվրոպա տարածաշրջանում Թեմա 13 Զբոսաշրջությունը Ասիայի տարածաշրջաններում Թեմա 14 Զբոսաշրջությունը Ամերիկա և Աֆրիկա տարածաշրջաններում</p>
<p>Գնահատման մեթոդները և չափանիշները</p>	<p>15. Գնահատում</p> <p>Համալսարանում գործում է բակալավրիատի, մագիստրատուրայի և ասպիրանտուրայի ուսանողների գիտելիքների պարբերական ստուգման և գնահատման բազմագործոնային համակարգ, որի կիրառման հիմնական նպատակներն են՝</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ կազմակերպել ուսումնառության համաչափ աշխատանքային գործընթաց, ապահովել գիտելիքների համակողմանի ստուգում, խթանել ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքը, ▪ իրականացնել ինքնուրույն առաջադրանքների, ընթացիկ ստուգումների (ստուգարքներ և քննություններ), ուսումնական գործընթացի այլ բաղադրիչների հաշվառում հետադարձ կապի արդյունավետ մեխանիզմների ներմուծման միջոցով՝ ի նպաստ ուսումնառության գործընթացի բարելավման: <p>Համալսարանում գնահատման գործընթացը կանոնակարգվում է համաձայն գործող կարգի¹⁷:</p> <p>15.1. Գիտելիքների ստուգման և գնահատման բաղադրիչներն են՝</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Գործնական, սեմինար և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում ուսանողի ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և

¹⁷«Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական համալսարան» հիմնադրամի ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ» (ընդունված ՎՊՀ-ի գիտական խորհրդի կողմից 30.06.2022թ.),

	<p>գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը 40 միավոր:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր, ▪ դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (առկա ուսուցման համակարգում՝ ընթացիկ քննություններ կամ ստուգարքներ առավելագույնը գումարային 40 միավոր, հեռակա ուսուցման համակարգում՝ քննություն և ստուգարք՝ առավելագույնը՝ 40 միավոր): ▪ ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր: <p>15.2. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում. Դասընթացն ամփոփվում է քննությամբ : Քննությամբ ամփոփվող դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի 2 քննության միջոցով և մյուս բաղադրիչների գնահատումների արդյունքներով:</p>
<p>Գրականություն</p>	<p>Պարտադիր-</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Александрова А.Ю. - Международный туризм 2010 2. Воскресенский В. Ю.- Воскресенский В. Ю 2008 <p>Լրացուցիչ-</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. В. Максаковский-«Географическая картина мира», книга 1,2 2006 2. В. Вольский -«Социально-экономическая география зарубежного мира» 2004